

آتش و مخزعات.

IRAN-UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL

PARKWEG 13 - 2585 JH THE HAGUE
THE NETHERLANDS
TELEPHONE: (070) 52.00.64

دادگاه دادوی دعوی ایران - ایالات متحده
پارک وگ ۱۳، شواره پی ۲۵۸۵ جی اج لاهه، هلند

تالن دادوی دعوی ایران - ایالات متحده
IRAN-UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL

ثبت شد -

No. _____

Date _____

جده ۶/۷/۸۲

۶۱۰۴۰۱۲

رقم ملی شماره ۶ - ۱۳۱ - ۱۴۰ - ۱۵۹ - ۲۵۴ - ۲۹۳ - ۴۶۶

مخالفت با تصمیم شکلی دیوان در مبنیورد
پرونده نمونه از نظر شرط دادگاه حال حه

ما (دایوان آمریکائی) خالف این تصمیم دیوان دادوی هستیم
که به دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر خواندگان پرونده های
فوق الذکر - که در ثبت لایحه ظرف مدت مقرر در دستور دیوان قصور
ورزیده یو حتی از شرکت در جلسه رسیدگی امتناع کردند ، - اجازه داده شود
که لایحه مربوط را پس از گذشت عهده از جلسه رسیدگی ثبت نمایند.
این تصمیم با نظم کار دادگاه تناقض آشکار داشته و هراس می
از اینست که چنانچه دیوان به این شکل در کارخود تردید نشان
دهد ، به احترامی که شایسته دستورات دادگاه است لعله وارد آید .
نگرانی ما از این تصمیم در صورتی قابل درک است که آن را در
مقابل سله رویدادهاشی که منجر به اتخاذ تصمیم شد موردن بررسی
قرار دهیم .

خلاصه رویدادها

دیر زمانی است که دیوان دادوی پذیرفته است که یکی از
موضوعات مشترک در اغلب پرونده ها در زمینه صلاحیت ، مالکی
تبییر و نحوه کاربرد بند احده ۳ ، بیانیه حل و غصل دعاوی
است که از دیوان دادوی ، صلاحیت رسیدگی به :

" ادعاهای ناشی از قراردادهای تعهدآور غیابیین
که در آن قراردادها مشخصاً رسیدگی به دعاوی
مربوط در صلاحیت اختصاری دادگاهی صالح
ایران ، با توجه به نظر شورای اسلامی
ایران باشد ."

را سلب می نماید .

نتیجتاً دیوان دادگاهی برآن شد که فی الفور این امراساسی را مورد رسیدگی قرار داده و نسبت به آن اتخاذ تصمیم نماید. سراجعه شود به مقررات دیوان، حاده ۲۱ (۳). طبق این تصمیم قرار شد که شعب دیوان موضوع رسیدگی به ساله صلاحیت را در مورد تعدادی از پرونده هایی که در برگیرنده طیفی از مواد مربوط به دادگاه حال حکم باشد به دیوان احاله نمایند. در تاریخ ۲۳ مارس ۱۹۸۳ (۳ فروردین ۱۳۶۱) متعاقب پیشنهاد ریاست دیوان، دیوان دادگاه موافقت نمود که طی روزهای ۳۱ تا ۳ ژوئن ۱۹۸۳ (۱۰ خرداد تا ۱۳ خرداد ۱۴) جلساتی بمنظور تبادل اطلاعات در مورد پرونده های منتخب برگزار شود تا شاید بتوان این پرونده ها را مورد رسیدگی قرار داد. این تصمیم مورد اعتراض هیچیک از اعضای دیوان را تبع نشد.

تجزیه و تحلیل پرونده ها منجر به شناسائی پرونده شد که در برگیرنده طیف مطلوبی از قراردادها یو معاملاتی بود که در آنها موضوع شرط دادگاه حال حکم مطرح بود یو علیهذا دیوان را قادر نیافت که به جریان رسیدگی به تعداد پیشتری پرونده های گوناگون که در کلیه آنها موضوع صلاحیت مطرح بود، بر عکس بخشید. رجوع شود به دستور العمل داخلی دیوان*. طبق دستور شماره ۱

* طبق بند ادستور العمل داخلی دیوان:

دیوان دادگاهی می تواند عند الاقتضاء دستوراتی در جهت هماهنگی و تسريع پرونده هایی که در آنها موضوعات مهم مطرح است صادر نماید، از جمله یو نه صرفاً، در مورد احواله پرونده ها به مجمع دیوان طبق دستور شماره ۱ ریاست دیوان دایر براینکه این قبیل پرونده ها بطور جداگانه و قبل از سایر پرونده ها مورد رسیدگی قرار گرفته و برناهه جلسات رسیدگی حملهگ گردد. دیوان دادگاهی می تواند به طرفین دادگاهی اجازه دهد که از طریق یک نفر نماینده منصب راجع به مسائل مشابهی که در چند پرونده مشترک است، توضیحات کلی دهد، بدون آنکه این نحوه بررسی منجر به تلفیق پرونده ها گردد.

دادگاه دلوی دعای ایران - ایالات متحده

UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL

ریاست دادگاه، امر رسیدگی به موضوع صلاحیت در این پرونده‌ها، توسط شعب
مربوط که حاصل رسیدگی به آن ها بودند به جمیع داوری احواله گردید.
تفاهم برای این بود که مسائل مربوط به تفسیر بیانیه‌های المجزای توسط
شایسته رابط دولت ایالات متحده مطرح و هریکی از خواهان حایی‌باز لایحه‌ای
تسایم و در چارچوب وضعیت مخصوص هر پرونده شفاهان توضیح مختصری بدهد.
تاریخ ۳۱ مه (۱۰ خرداد ۶۴) که قبل از تکریش بدلیل عملی مختلف،
مناسب تشخیص داده نشد و تقریباً که تمام روزهای هفته ای که از ۲۱ زوشن
(۳۱ خرداد ۶۴) شروع می‌شود حرف رسیدگی به تبادل نظر گردد.

در تاریخ دوم آوریل ۸۳ (۱۳ فروردین ۶۴) دستوری تمهیه بوساطه
حدور شده بود. لکن در آن تاریخ شایسته رابط جمهوری اسلامی
ایران به موضوع انتخاب پرونده‌های رسیدگی قرار گیرد. شایسته رابط جمهوری
اسلامی ایران اشاره ای به اینکه سه پرونده حسورد نظر کداحست تکریز
در عین حال در حورد حیچک از پرونده‌های سه با لایحه اعتراض نداشت.
اعتراضی هم به شرکت شایسته رابط دولت ایالات متحده آمریکا در جمیع
دادوران نشد. نهایتاً سایه تعوجه به ایران شایسته رابط ایران در حورد
تعذیب پرونده‌ها مقام ریاست دادگاه موضوع صدور دستور را تا
رسیدگی امر در جلسه مورخ ۱۵ آوریل ۱۹۸۳ (۲۶ فروردین ۶۴) جمیع
دیوان به تعویق آورد.

در تاریخ ۱۵ آوریل ۱۹۸۳ (۲۶ فروردین ۶۴) این موضوع در جمیع
دیوان مورد بحث و گفتگو باقی شود شایستگان راسته دو دولت نیز
نظرات خود را مطرح ساختند. بعد از این جلسه، یعنی در تاریخ
۱۶ آوریل ۱۹۸۳ (۲۷ فروردین ۶۴) ریاست دادگاه دستور زیر را صادر
کرد.

رسیدگی به موضوع صلاحیت در پرونده‌های حشر و حی زیر
توسط شعب مربوط به جمیع دیوان احواله گردید تا
نسبت به شمول یا عدم شمول مفاد بند ۱ احده
۳ بیانیه حل و فصل دعاوی به این
پرونده‌ها اتخاذ تصمیم بعمل آید.

این پرونده‌ها عبارتند از شماره های
۶۷ - ۱۵ - ۱۳۱ - ۱۴۰ - ۱۵۹ - ۲۵۶ - ۲۹۳ و ۴۶۶
کلیه دستوراتی که قبل از در حورد تعیین تاریخ
رسیدگی به این پرونده‌ها صادر شده است بدینوسیله
اصلاح می‌گردد. طرفین داوری ملزم هستند
تا تاریخ ۱۱ مرداد ۱۹۸۳ (۱۳۶۱)
لوایحی پیرامون موضوع زیر تهیه و تسلیم
شایند.

"شمول با عدم شمول حلخت دیوان نسبت به
رسیدگی به دعاوی ناشیه از تحریک اراده نای
لازم الاتباع فیما بین که در آن‌ها مشخصاً رسیدگی
به دعاوی مربوط با توجه به نظر مجاز
شورای اسلامی در حلخت انجصاری دادگاه های
حاله ایران باشد"

بعلاوه، دیوان داوری بدینوسیله هفته ۳۱ تاریخ
۱۹۸۳ (۱۳۶۱ مرداد تا ۴ خیار) را منظور
رسیدگی شفاهی به موضوع فوق الذکر در این پرونده‌ها
تعیین می‌نماید. این گردنه‌ای که در ابتدا
با یک جلسه رسیدگی مقدماتی شروع می‌شود
در ساعت ۹/۳۰ روز ۳۱ ۱۹۸۳ (۱۳۶۱ مرداد ۱۶)
در ساختمان شماره ۱۳، خیابان پارک ونگ، لاهه،
برگزار خواهد شد.

بدینوسیله از دولتیین ایران و آمریکا
دعوت می‌نماید که از طریق نمایندگان رابط خود
طبق برنامه فوق در جلسه رسیدگی راجع به
این موضوع شرک فرمایند.

در تاریخ ۳۱ ماه ۱۹۸۳ (۱۰ مرداد ۱۳۶۱) یعنی روزی که فرداي
آن کلیه لوایح می‌بایست به ثبت می‌رسید، نماینده رابط جمهوری
اسلامی ایران طی نامه ای به ریاست دادگاه برآن شد که دستور
مورخ ۱۶ آوریل ۸۳ (۲۶ فروردین ۱۶) را خنثی نماید. نماینده رابط
ایران ضمن اشاره به حراطی که در دستور تعیین شده، درخواست
کرده است که این ترتیب کلا تغییر یا بدینحوی که فقط یک یا
دو پرونده، طبق یک "برنامه رمانی" جدید، برای رسیدگی انتخاب شود.
المبتدئ در این نامه مشخص نشده است که کدام پرونده‌ها مورد رسیدگی

قرار گیرد و در چه تاریخی این کار انجام شود. در این نامه اظهار شده است که بهبیچوجه ممکن نیست که خوانندگان بتوانند تا تاریخ اول زوئن ۸۳ (۱۱ خرداد ۶۱) لوایح خود را تسلیم کنند ولی در عین حال درخواست تمدید مهلت تسلیم لایحه نیز نشده است.

نامه مورخ ۳۱ مه ۸۳ (۱۰ خرداد ۶۱) نماینده رابط ایران ملائمه در تاریخ اول زوئن ۸۳ (۱۱ خرداد ۶۱) در مجمع دیوان سوره بررسی واقع شد. پس از استماع نظرات نمایندگان رابط ایران و آمریکا و متعاقب بحث و عبادل نظر راجع به موضوع در مجمع دیوان، ریاست دادگاه اعلام داشت که اصلاح دستور قابل توجیه نبود و بنابراین دستور کماکان به قوت خود باقیست (تأکید از نویسنده است) .

کلیه خواهان های آمریکائی پرونده انتخابی لوایح خود را طبق دستور دیوان تا تاریخ اول زوئن ۸۳ (۱۱ خرداد ۶۱) به ثبت رسانده بودند. بعلاوه، در تاریخ اول زوئن ۸۳ (۱۱ خرداد ۶۱) دفتر دیوان لایحه دولت ایالات متحده آمریکا راجع به موضوعات کلی را دریافت و بعداً ثبت نمود. لکن نه جمهوری اسلامی ایران و نه هیچیک از خوانندگان تا تاریخ یاد شده یا حتی بعد از آن تاریخ هیچ لایحه ای به ثبت نرسانند.

با وجود اینکه مجمع دیوان در سه نوبت، ادامه کار را مورد تائید قرار داده بود، مذکون نماینده ایران همچنان به کوشش های خود در جهت مخالفت در برگزاری جلسه رسیدگی در تاریخ ۳۱ زوئن ۸۳ (۱۳ خرداد ۶۱) نامه ادامه داد. در تاریخ سوم زوئن ۸۳ (۱۳ خرداد ۶۱) برای مشابه که هر کدام به یکی از پرونده مربوط میشد، برای ریاست دیوان ارسال و طی آنها درخواست گردید که هر پرونده بطور جداگانه مورد رسیدگی واقع شده و جلسه رسیدگی تا تاریخ نامعلومی به تعویق افتاد. نامه دیگری بتاریخ ۱۳ زوئن ۸۳ (۲۳ خرداد ۶۱) برای ریاست دیوان ارسال و درخواست شد که جلسه رسیدگی مورخ ۳۱ زوئن ۸۳ (۳۱ خرداد ۶۱) لغو و نحوه بررسی کلا کنار

دادگاه داوری ایران - ایالات متحده

IRAN-UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL

گذاردہ شود و در مورد هر پرونده جوابیه و پاسخ جوابیه و جلسه رسیدگی مقدماتی و داوری جادگاری تهیه و ترتیب داده شود . در خامه سورخ ۱۳ زوئن (۲۳ خرداد) ایران برای اولین بار نسبت به ارائه هرگونه لایحه توسط ایالات متحده اعتراض و درخواست نمود که دیوان داوری ضمن صدور دستور « لایحه ایالات متحده را که در تاریخ اول زوئن ۸۳ (۱۱ خرداد ۱۶) ثبت شده بود حذف نماید . نماینده ایران در خامه سورخ ۱۳ زوئن (۲۳ خرداد) خود گفته بود که " ایران در حال حاضر قصد ندارد بنحو مقتضی به محتوای لایحه ایالات متحده جواب دهد اما اخافه نموده بود که " این جواب را به وقت مناسب تری (وامی گذارد) باز " ایران شخص ننمودکه بفرص اینکه لایحه ای هم ارائه کند ، چه وقت بیرایی تسلیم لایحه " ساعده " خواهد بود . رئیس دادگاه به نماینده ایران اطلاع دادکه جلسه رسیدگی طبق دستور سورخ ۱۶ آوریل ۸۳ (۲۶ فروردین ۱۶) در تاریخ دو شنبه ۳۱ زوئن (۲۳ خرداد) برگزار میشود که جداها با یک جلسه رسیدگی مقدماتی در ساعت نه صبح آغاز می گردد .

عصر یکشنبه ۳۱ زوئن (۳۰ خرداد) نماینده ایران خواسته های خود را که قبل از درخواسته سورخ ۱۳ زوئن (۲۳ خرداد) مطرح کرده بود ، آنرا بخوان و اخافه کرده باید به نماینده ایالات متحده حتی اجازه استدلال شفاهی در مورد موضوعات مشترک داده شود و جوی باید فقط جهت پاسخگویی به سوالات در جلسه حضور یابد .

ساعت نه صبح دو شنبه ، ۳۱ زوئن (۳۱ خرداد) جمیع دیوان بمنظور بررسی آخرین نمایش سیاسی ایران ، تشکیل جلسه داد و بدین ترتیب آغاز بررسی را بتاخیر انداخت . پس از اینکه هر دو نماینده نظرات خود را ارائه داشتند ، دیوان تصمیم گرفت که بررسی طبق برنامه پیش روید ..

بررسی ۹ فقره اینها در تاریخ ۳۱ تا ۲۲ زوئن (۳۱ خرداد و ۱ تیر) انجام گرفت . نماینده ایران در تالار دادگاه حضور داشت اما اظهار داشت که نسبت به هیچکی از خوانده و پرونده سمت نمایندگی ندارد . نماینده ایالات متحده در مورد حسائل مشترک ، بطور شفاهی استدلال نمود و بدنبال

وی، وکلای هر یک از ۹ خواهان نظرات خود را در مورد موضوعات حاصل هر پرونده، ارائه داشتند. هنگامیکه استدلالات وکلا در ظهر ۲۳ زوئن (۱ تیر) بیان رسید، ریاست دیوان سوال کرد که آیا نماینده ایران صحبتی دارد که ایراد نماید؟ نماینده ایران عجداً تاکید نمود که بیوی نمایندگی هیچگدام از مدافعین را بهمده ندارد، اما اضافه کرد که حق خواهده‌ها محفوظ خواهد بود. رئیس دیوان آنگاه، وفق ماده ۲۴ مقررات دیوان، ختم رسیدگی را اعلام نمود.

در پی بعد از ظهر ۳۳ ژوئن (اتیر) مجمع دیوان وارد شورشید. اما در آن هنگام نماینده ایران با ابراهیم نامه ای "به خیابات از طرف های ایرانی دایوری" تقاضا نمود که برای تسلیم لوایح به خوانندگان چهار مردم
جهت داده شود".

جمع دیوان پس از بررسی این تقاضا در صورت اینکه آیا به خوانده های ایرانی حبّت تسلیم لایحه باید فرست بیشتری داده شود یا خیر اقدام به رای گیری نمود .. اکثریت ضعیفی از دیوان « با اینکه خوانندگان ایرانی حکرا از رحایت دستور ۱۶ آوریل سرباز زده بودند » تصمیم گرفت عما به آنها اجازه دهد که بعد ا لوایح خود را ارائه نمایند . متعاقباً این تصمیم به هر دو نماینده اعلام شد و مخالفت مانیز با همین تصمیم است . ریاستدادگاه روز ۲۰ آوت (۱۹ مرداد) را بعنوان مهلت تسلیم لوایح از طرف خوانده های ایرانی تعیین نمود . رجوع شود به مقررات دیوان « حاده ۳۱ (۳) اکنون که به خوانندگان اجازه داده شده که لوایح خود را (بعد) ثبت نمایند لازمست به (خوانده های) آمریکایی نیز اجازه داده شود که لوایح متقابل خود را تسلیم نمایند » بدلیل اینکه طرف امریکائی قبل از جلسه رسیدگی لایحه ای از طرف ایرانی دریافت نکرده و ضمناً ایرانیان بطور شفاهی نیز استدلالی ارائه نکرده اند . بنابراین طرف امریکائی فرست نداشت که به استدلالات طرف ایرانی پاسخ گوید . نتیجتاً جمیع دیوان تصمیم گرفت اجازه دهد که خوانده های آمریکائی لوایح متقابل خود را تا ۱۰ سپتامبر (۱۹ شهریور) تسلیم نمایند .

دادگاه داوری دعاری ایران - ایالات متحده

IRAN-UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL

دلایل مخالفت

نگرانی عمدۀ حا ایست که اینگونه تسلیم دیوان در آخرین دقایق در برابر خواسته های غیر منطقی و یک جانب به انسجام دستورات دیوان لطمه خواهد زد. طرفی که بی اعتمادی نسبت به دستورات دیوان را پیشه سازد، باید حتی عواقب عمل خود را حم تحمل کند والا دیوان با خطر از دستدادن اختیار خود مواجه خواهد شد.

همانطوریکه ریاست دیوان در تاریخ ۱۷ وین (۱۴ خداداد) اظهارداشت، ایران تا آن تاریخ باست اصلاح دستور العمل دیوان "هیچ توجیهی" خداشته بود از آن بعد نیز توجیهی ارائه نگرده است. طبق ماده ۲۳ مقررات دیوان، اگر یکی از طرفین نتواند مدارکی را که دیوان دستور داده است، ظرف حدت معینی تسلیم نماید یا در یک جلسه رسیدگی بدون ارائه دلیل کافی، خوبت کند، در آنصورت دیوان می تواند به کار داوری ادامه دهد. این مقاعده، مقاومت ای است منصفانه بولازم که عموما در قواعد دادگاه داوری بین المللی مشاهده می شود. این خصانت اجراء عملاتنها روسیه ای است که دیوان داوری در اختیار دارد تا دستورات خود را بموضع اجرائگذاشته و تضمین نماید که مسئولیت جریان دادرسی را به یکی از طرفین که خود دیوان بر عهده دارد، بنظرها دیوان در عدم اعمال آن مقاعده تحت این اوضاع و احوال، دچار حظا یو لغزش شده است.

ما همچنین متوجه این امر هستیم که تعداد کثیری پرونده بر دوش دیوان سنگینی می کند و دیوان باید قدرت برنامه زیزی و اجرایی برنامه دشوار خود را داشته باشد. از این لحاظ، این دیوان با داوری بین المللی

* مراجعه شود، قی المثل به قواعد یوتیوال، ماده ۲۸، مقررات دادگاه دائمی داوری برای حل و فصل دعاوی بین دو طرفی که یکی از آنها دولت باشد، ماده ۳۰، مقررات دادگاه داوری اطاق بازرگانی بین المللی، ماده ۱۵، مقررات بین المللی دادگاه داوری لندن بند ب (۹)، آئین دادرسی کمیسیون داوری بازرگانی آمریکا، ماده ۳۸، مقررات داوری بازرگانی انجمن داوران آمریکا، بند ۳، مقررات کمیسیون داوری آلمان، بند ۲۱

دادگاه داوری دعواری ایران - ایالات متحده

IRAN-UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL

معمول بین المللی که فقط با یک پرونده سروکار داردند فرق دارد، چون اقدام دیوان نسبت به بعضی از پرونده های خاص و یا مجموعه ای از پرونده های ممکنست بر پیشرفت حریان کا رباعی پرونده های دیگر تائییر گذاشد. در این اوضاع، حیاتی است که دستورالعمل های دقیقی که از طرف دیوان وضع شده، بوسیله طرفین اجرا شود تا در نتیجه اقدام یک جانبه هیچ ک از طرفین، نظم کار دیوان مختل نگردد. در اینجا، دیوان در مقابل یک حواله کلیدی و اساسی، روش حماهنجی را تنظیم و امر به اجرای آن بداد قرارشده که لوایح بطور حمزمان ارائه شده و پاسخ به لوایح نیز جزو استدلالات شفاهی در جلسه رسیدگی ارائه گردد. حقصود از این کار این بوده که با طرفین بالسویه رفتارشده، در امر رسیدگی تسریع شود و نهایتاً موجب حرفه حویی (در وقت و هزینه) سرای طرفین آمریکا شنی و ایرانی در ارائه دعاوی گردد.

برنامه رسیدگی با این قصد تنظیم شد که موضوعات مربوط به صلاحیت در ارتباط با نمونه ای از پرونده هایی که حاوی شرط دادگاه صالح است پیش از تعطیلات حاصل آیین دیوان حل و غصel گردد. این برنامه نه تنها در حورد ۴ پرونده مورد بررسی در ۲۱ زوشن، بلکه در مورد تعداد کثیری پرونده های دیگر که شرط دادگاه صالح در آنها مطرح است، حائز اهمیت بود. بعلاوه، جمیع دیوان و شب مربوط برای پائین از برنامه سنگینی و غشوده ای برای رسیدگی به سایر مسائل در پیش دارند و انتظار داشتند که موضوعات مربوط به شرط دادگاه صالح را پیش از آن زمان حل و غصel کنند. تضمیم دادگاههایی بر تعویق تاریخ تسلیم لوایح توسط سایر خوانده ها، برنامه رسیدگی دقیقی برآ گه قبل از زمانه شده بود بهم ریخته و با تأشیر سوئی که در رسیدگی تسریع به تعداد کثیری از این پرونده ها گذاشته موجب زیان طرفین داوری در پرونده های مربوط شده است.

به نظر ما بهتر است دستور مورخ ۱۶ آوریل (۲۶ فروردین) رعایت

شده بـ دیوان بلافاصله در حورد این موضوعات وارد شور شود.

Richard M. Moon

George H. Oldrich

John W. McLean

جورج اچ. الدریچ

ریچاردام. مومن

جون ویلیامز. هولتزمن